

Maria Libiszowska-Żółtkowska
Przewodnicząca Sekcji Socjologii Religii PTS

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SEKCJI SOCJOLOGII RELIGII POLSKIEGO TOWARZYSTWA SOCJOLOGICZNEGO

KADENCJA 2005-2009

18 czerwca 2005 roku podczas dorocznej konferencji Sekcji Socjologii Religii PTS *Kultury religijne w Polsce*, która obradowała w salach Seminarium Duchownego w Kielcach w dniach 17-18 czerwca w demokratycznych wyborach wybrano – na czteroletnią kadencję (2005-2009) –

Zarząd w składzie:

Maria Libiszowska-Żółtkowska – przewodnicząca
Janusz Mariański – vice-przewodniczący
Lucjan Adamczuk – sekretarz

Ustępujący „po 12- letniej tyranii ze stanowiska przewodniczącego” Andrzej Wojtowicz w imieniu własnym i ogółu życzył: „Nowym władzom wiele, co tylko dało się dobrego pomyśleć” (ze sprawozdania A. Wojtowicza – 2005).

Sekcja Socjologii Religii – aż trudno uwierzyć – liczy 158 zadeklarowanych członków, z czego aktywnych, to jest uczestniczących w konferencjach i pracach sekcji jest około 50 osób, czyli 32% przypisanych do sekcji. Zgłaszając akces do PTS, każdy nowo przyjęty deklaruje uczestnictwo w 2 sekcjach – stąd tak liczna i stale liczebnie rosnąca jest nasza sekcja.

Tradycją, wypracowaną przez lata działalności, są coroczne ogólnokrajowe konferencje. Materiały z konferencji publikowane są w formie tematycznych prac zbiorowych, które wysoko cenione są w środowisku specjalistów a także służą studentom socjologii, religioznawstwa, antropologii i dziedzin pokrewnych.

W czteroletniej kadencji ustępującego Zarządu takich konferencji odbyliśmy cztery:

- **2006 (12-13 czerwca)** – międzynarodowa konferencja, **Sandomierz**
Religia i religijność w warunkach globalizacji.

Wygłoszono 34 referaty, których wysłuchało łącznie około 50 osób.

Światowej sławy socjolog religii prof. Eileen Barker z London School of Economics oraz trzech biskupi (Biskup Sandomierski prof. dr hab. Andrzej Dziega, Biskup Kielecki prof. dr hab. Kazimierz Ryczan oraz Biskup dr Edward Frankowski) swoimi referatami i wystąpieniami w dyskusjach przydali splendoru oraz znaczenia sandomierskiej konferencji. Korzystaliśmy z serdecznej gościnności Sandomierskiej Kurii Biskupiej, która użyczyła nam nieodpłatnie sali i zaangażowała się w nagłośnienie konferencji na swoim terenie (m. in. zamieszczono informację o konferencji i o jej przebiegu na diecezjalnej stronie internetowej).

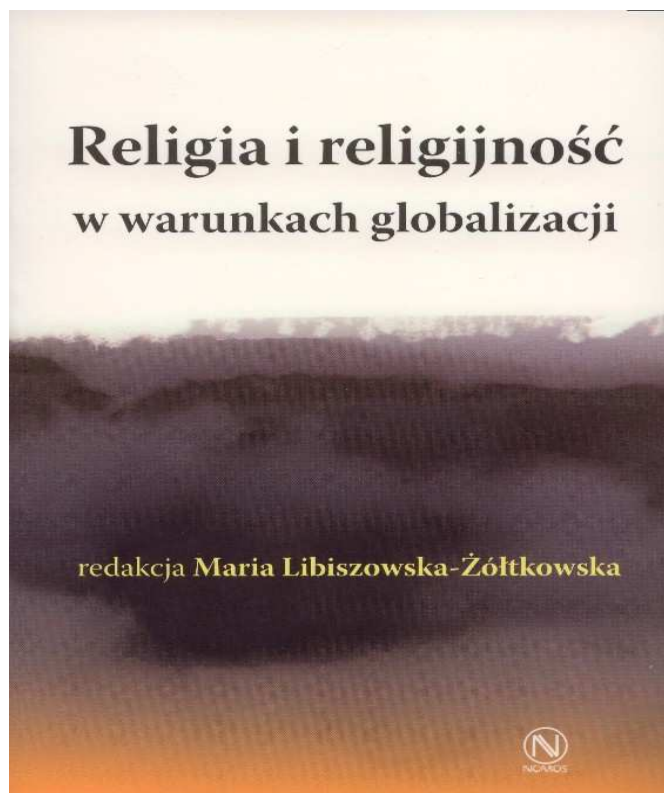

Uczestnicy konferencji w Sandomierzu

Od lewej bp. Sandomierski Edward Frankowski, bp. Kielecki Kazimierz Ryczan, Bp. Sandomierski Andrzej Dziega, ks. prof. dr hab. Janusz Mariański, prof. Maria Libiszowska-Żółtkowska – przewodnicząca Sekcji Socjologii Religii PTS

Wymiernym efektem jest pokonferencyjna publikacja: *Religia i religijność w warunkach globalizacji*, Maria Libiszowska-Żółtkowska (red.), wyd. NOMOS, Kraków 2007, ss. 502. Książka wydana została dzięki pozyskaniu przez Wydawnictwo NOMOS dofinansowania z Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz finansowemu wsparciu przez Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego.

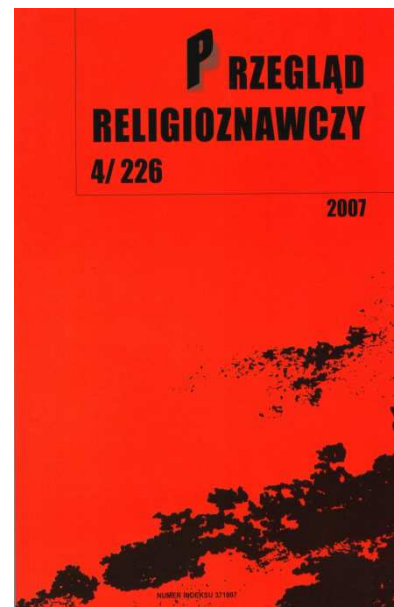

- 2007 (15 wrzesień) – Zielona Góra – *Religia łączy czy dzieli?*

W ramach XIII Zjazdu PTS w Zielonej Górze, *Co nas łączy – co nas dzieli?*
Sekcja zgłosiła własną grupę tematyczną wpisującą się w ogólny temat Zjazdu.

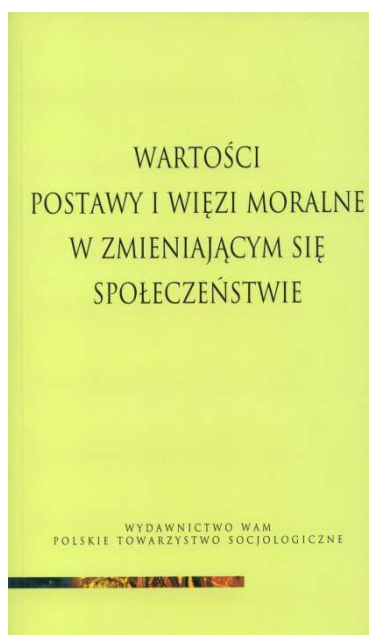
Obrady poprzedziła chwila zadumy nad pamięcią o zmarłym Tadeuszu Doktorze – aktywnym uczestniku poprzednich konferencji Sekcji Socjologii Religii.

Wygłoszono 13 dwudziestominutowych referatów. W spotkaniu uczestniczyło około 50 słuchaczy. Prezentowane referaty podejmowały zarówno problematykę teoretyczną jak i egzemplifikacyjną. Zostały opublikowane w specjalnym, tematycznym numerze *Przeglądu Religioznawczego* 2007, nr 4/226.

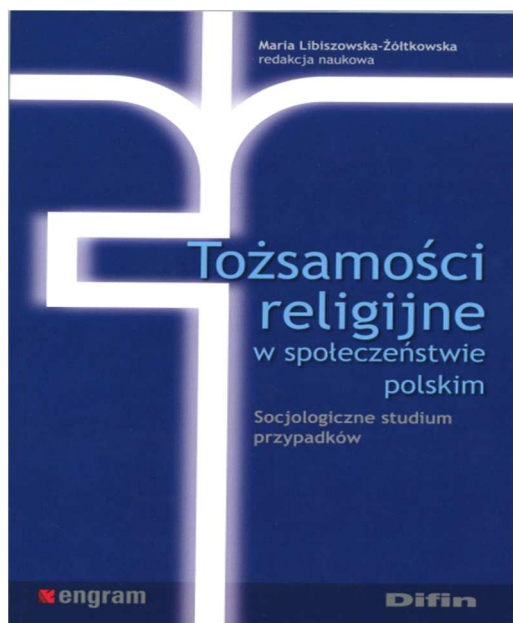

Członkowie Sekcji byli aktywni także w innych grupach tematycznych.

Janusz Mariański i Leon

Smyczek prowadzili własną grupę: *Wartości, postawy i więzi moralne w zmieniającym się społeczeństwie*. Wygłoszono 13 referatów. Interesująca i aktualna problematyka przyciągnęła około 60 słuchaczy. Pod tym samym tytułem wydawnictwo WAM, Kraków 2008 opublikowało pracę zbiorową pod redakcją J. Mariańskiego i L. Smyczka, ss. 409.

- **2008 (9 wrzesień) Poznań, Tożsamości religijne w społeczeństwie polskim**

W ramach II Międzynarodowego Kongresu Religioznawczego *O wielowymiarowości badań religioznawczych*, który obradował 8-10 września 2008 w Poznaniu Sekcja zorganizowała 2 grupy tematyczne: 1. *Tożsamości religijne*; 2. *Współczesne wymiary religijności*. Zgłoszono i przedstawiono 19 referatów, z których większość zakwalifikowała się do druku.

Członkowie Sekcji byli prelegentami sesji plenarnych (Janusz Mariański i Andrzej Wojtowicz) a także koordynatorami sekcji tematycznych. Andrzej Wojtowicz zorganizował i prowadził grupę: *Społeczna konstrukcja Kościołów chrześcijańskich*.

W Kongresie, w różnych grupach tematycznych uczestniczyło z referatami wielu członków Sekcji PTS.

Publikacja pokonferencyjna: *Tożsamości religijne w społeczeństwie polskim. Socjologiczne studium przypadków*, Maria Libiszowska-Żółtkowska (red.), wyd. Difin 2009, ss. 240

- **2009 (22-23 czerwiec) Wrocław Religijność i duchowość – stare i nowe formy**

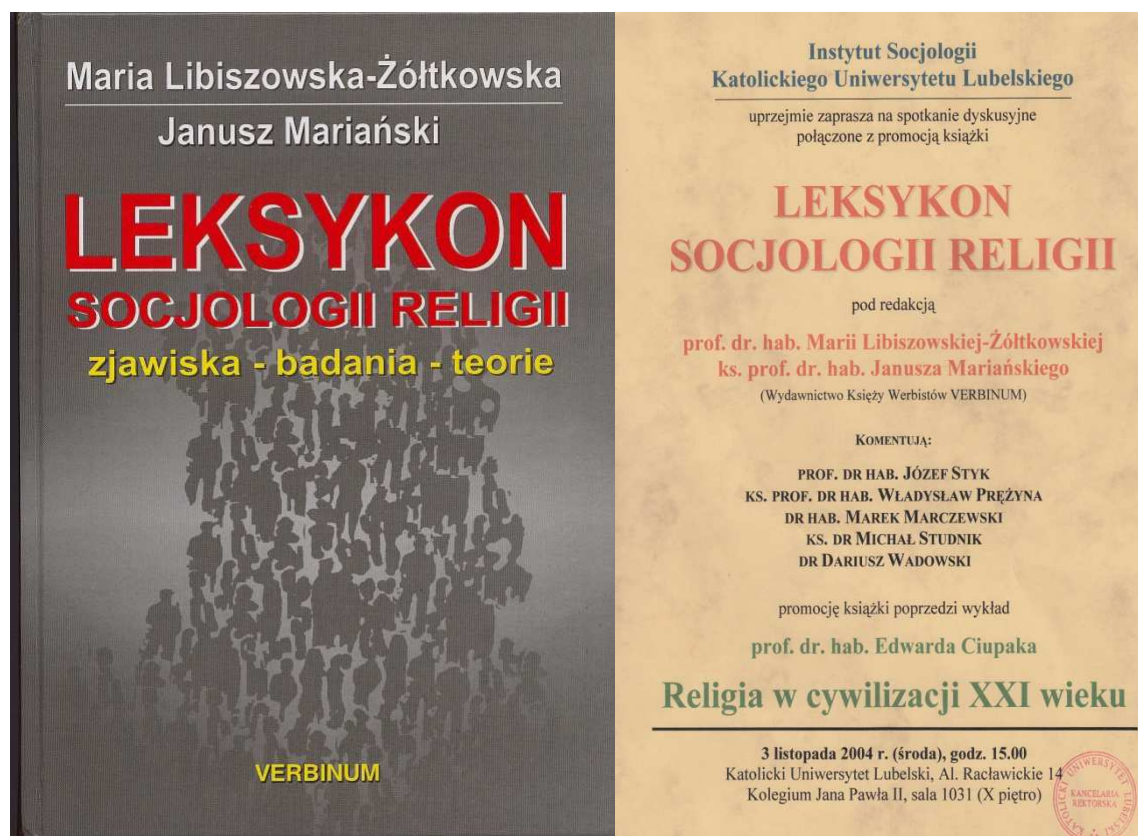
Przy współudziale – organizacyjnym i finansowym Instytutu Socjologii UW w Oratorium Marianum, Gmachu Głównym Uniwersytetu Wrocławskiego odbyła się konferencja.

Wygłoszono 42 referaty. Wydawnictwo NOMOS obiecało książkę opublikować.

Nadto w okresie sprawozdawczym sekcja zorganizowała:

- dwukrotną promocję *Leksykonu socjologii religii*, M. Libiszowska-Żółtkowska, J. Mariański (red.), wyd. Verbinum. Warszawa 2004 – na KUL w Lublinie i w Warszawie w ramach spotkań warszawskiego oddziału PTS.

Prezentacja leksykonu zgromadziła wiele znakomitości ze świata nauki

Historyczna publikacja

Rok 2004 przyniósł miłą niespodziankę, jaką było ukazanie się „Leksykonu socjologii religii”. Socjologowie mówią o nim, że jest to publikacja o znaczeniu historycznym. To pierwsze studium o takim zakresie, którego odpowiednika w literaturze światowej trudno szukać. Polska prezentacja odbyła się na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w środę 3 listopada.

„Leksykon socjologii religii” powstał w wyniku społecznego zapotrzebowania na takie opracowanie – wyjaśniają jego twórcy. Autorom przyświecała myśl objęcia w całości wiedzy o socjologii religii i jednocześnie ukazania dorobku polskich socjologów religii. Zespół badawczy pod kierunkiem prof. dr hab. Marii Libiszowskiej-Żółtkowskiej z UW oraz ks. prof. dr. hab. Janusza Mariańskiego z KUL podjął się heroicznego wysiłku. „Leksykon socjologii religii” jest wynikiem zbiorowego działania krajowych socjologów religii prawie ze wszystkich ośrodków uniwersyteckich w Polsce. W opracowywaniu niektórych haseł brało udział ponad 60 autorów, przeważnie profesorów, doktorów, a także doktorantów. Śmiało można powiedzieć, że praca ta jest świetną wizytówką rodzimej socjologii, którą w przeszłości rozślawiły takie nazwiska, jak: Florian Znaniecki, Sta-

niśław Ossowski, ks. Władysław Piwowarski czy choćby Stefan Czarnowski. – Znajdziemy w nim wyjaśnienie znaczenia 325 haseł. Ujęte są one w formie słownikowej, obejmującej zarówno hasła osobowe, jak i rzeczowe – wyjaśnia ksiądz Mariański. Wiele haseł jest bardzo rozbudowanych, jak np.: polska socjologia religii, religijność chłopów, relatywizm religijny, sekularyzacja lub naród a religia. Z kolei inne potraktowano zdawkowo, dołączając jedynie definicyjne wyjaśnienie, np.: neofita, miejscą świętą, kapłan, kształcenie religijne. – Redaktorzy, dokonując wyboru haseł, mieli nie lada problem. W pracy nad tego rodzaju wydawnictwami trudność polega na wyborze, które z haseł uwypuklić, a które pominąć albo potraktować zdawkowo – mówi autor haseł prof. dr hab. Józef Styk. Przy większości haseł widnieje szczegółowa bibliografia. – Z pewnością po „Leksykon” sięgną w pierwszej kolejności socjologowie, ale i psychologowie, religioznawcy, teologowie, politolodzy, dziennikarze, katecheci, duszpasterze i wszyscy ci, którzy interesują się tematyką społeczno-religijną – wyjaśnia ksiądz Mariański. Tak na dobrą sprawę, praca nad wszelkimi leksykonami, słownikami lub encyklopediami nie ma końca. Spowodowane to jest tym, iż pojawiają się nowe teorie, definicje czy pojęcia. Dlatego istnieje konieczność uzupełniania i aktualizowania poprzednich wydań. Niewykluczone, że w niedalekiej przyszłości taki los czeka „Leksykon”. Czytelnicy już czekają.

MG

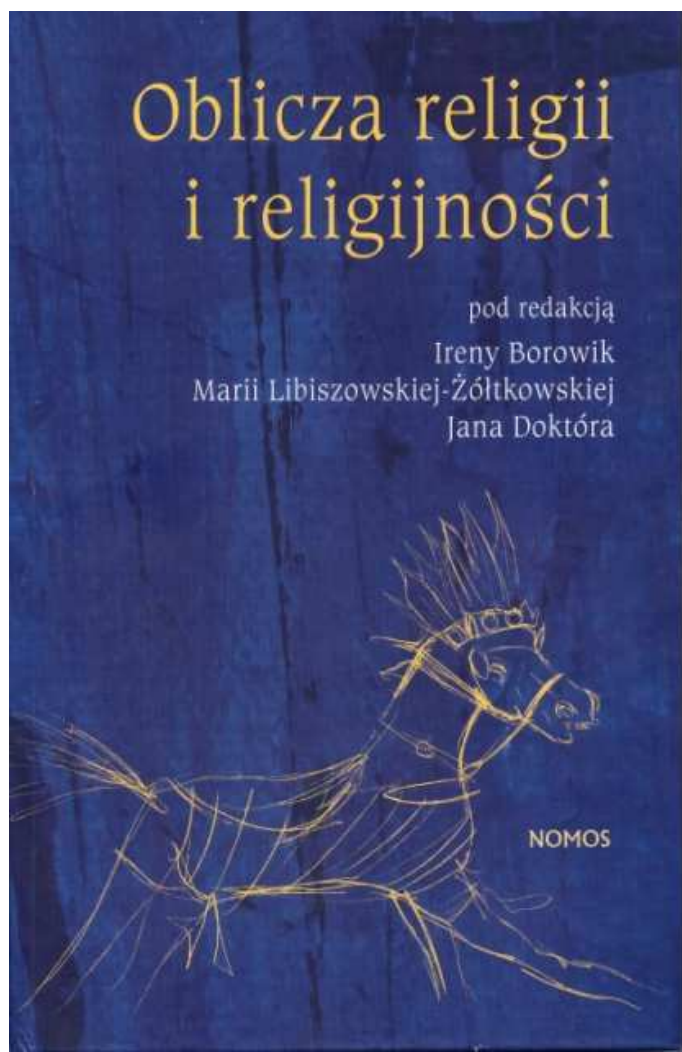
Recenzja z „Gościa Niedzielnego” 5 grudnia 2004

- W 2008 roku członkowie Sekcji przygotowali publikację książki dedykowanej **ś.p. Tadeuszowi Doktorowi** (1950-2007), wieloletniemu członkowi naszej wspólnoty.

W ciągu roku zgromadzono 29 naukowych tekstów, 4 wspomnienia – *pro memoria* oraz opracowano bibliografię prac Tadeusza Doktora. Prawie wszyscy autorzy są członkami Sekcji Socjologii Religii PTS. Książkę ***Oblicza religii i religijności*** pod naukową redakcją Ireny Borowik, Marii Libiszowskiej-Żółtkowskiej i Jana Doktora opracowano i wydano w „tempie ekspresowym”, w ciągu jednego roku, co w żaden sposób nie zaważyło na jej jakości i staranności

edytorskiej. Książka ukazała się 13 grudnia 2008 r. Publikację dofinansowało Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji UW. Na okładce rysunek wnuczki Tadeusza.

Promocja książki w ramach otwartego zebrania Sekcji Socjologii Religii odbyła się 26 stycznia 2009 w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych w Warszawie, w Sali Marii Ossowskiej.

FINANSE 2005-2009

Sekcja Socjologii PTS nie dysponuje własnymi środkami finansowymi. Organizując konferencje korzysta z dofinansowań MNiSW lub życzliwego sponsoringu. Uczestnicy konferencji koszty dojazdów, noclegów i wyżywienia pokrywają we własnym zakresie.

Na zorganizowanie konferencji w Sandomierzu w 2006 roku nie otrzymaliśmy – mimo złożenia stosownego wniosku - dotacji via PTS z MNiSW. Znacząco wsparła nas Sandomierska Kuria Biskupia udostępniając oprzyrządowaną salę, catering w czasie dwudniowych obrad, niedrogą stołówkę oraz gościnę „na salonach biskupich”.

Pokonferencyjna książka wydana została staraniem NOMOS o dofinansowanie z MEiSW oraz finansowe wsparcie z IPSiR (z badań statutowych M. Libiszowskiej-Żółtkowskiej).

W 2007 roku ze względu na ogólnopolski Zjazd Socjologiczny sekcja nie występowała o dofinansowanie do PTS. Uczestnicy Zjazdu indywidualnie pokryli koszty przejazdów, noclegów oraz wpisowego. Teksty referatów opublikowane zostały w kwartalniku PTR – *Przegląd Religioznawczy*.

W 2008 roku Sekcja otrzymała z MNiSW grant w kwocie brutto: 6000 zł . PTS zatrzymuje zawsze 10% z otrzymanej sumy. Pieniądze 5400 zł przekazano w całości wydawnictwu Difin na wydanie 14 arkuszowej książki *Tożsamości religijne w społeczeństwie polskim*.

W 2009 roku otrzymaliśmy dofinansowanie z MNiSW w kwocie brutto 10 000 zł (netto 9 000 zł), wsparcie finansowe z PTS na działalność statutową – 1 000 zł, grant wewnętrzny Rektora UW – 2 200 zł oraz dofinansowanie z Instytutu Socjologii WR – 3 000 zł. Po raz pierwszy w historii Sekcji pobraliśmy od uczestników konferencji wpisowe w kwocie 200 zł. na catering i uroczystą kolację.

WYBORY WŁADZ SEKCJI SOCJOLOGII RELIGII NA KADENCJE 2009-2013

W czasie wrocławskiej konferencji *Religijność i duchowość – stare i nowe formy* 22 czerwca zwołano zebranie sprawozdawczo-wyborcze Sekcji Socjologii Religii PTS powiadamiając wcześniej o terminie zebrania większość członków sekcji (tych, którzy korzystają z poczty mailowej). W zebraniu wzięło udział 20 członków sekcji obecnych tego dnia na konferencji.

Władze Sekcji zdają sobie sprawę z niskiej frekwencji (stało się to już tradycją). Mniej więcej jest to połowa aktywnych członków. Spotkanie w

każdym innym terminie i w innym miejscu nie zgromadziłoby większej liczny uczestników. I z tym musimy się pogodzić.

Zebranie poprowadził długoletni przewodniczący minionych kadencji prof. Andrzej Wojtowicz. Ustępujący Zarząd (pod nieobecność Lucjana Adamczuka – Sekretarza) złożył sprawozdanie z czteroletniej działalności punktując najważniejsze osiągnięcia, jakimi są niewątpliwie coroczne konferencje oraz zbiorowe publikacje.

Zgromadzeni przyjęli sprawozdanie oraz jednomyślnie udzielili absolutorium ustępującemu zarządowi.

Ogłoszono wybory nowych władz. W głosowaniu tajnym wybrano jednogłośnie i jednomyślnie Marię Libiszowską-Żółtkowską na przewodniczącą, dokonując w tym samym reelekcji. Przewodnicząca wskazała na swoją zastępczynię Elżbietę Firlit, funkcję sekretarza powierzyła Stelli Grotowskiej. Zgłoszone kandydatury spotkały się z aplauzem sali.

Zarząd na kadencję 2009-2013 ukonstytuował się w składzie:

Maria Libiszowska-Żółtkowska (UW) – przewodnicząca

Elżbieta Firlit (SGH) – wiceprzewodnicząca

Stella Grotowska (UWr) – sekretarz

Maria Libiszowska-Żółtkowska w imieniu własnym i wszystkich członków Sekcji gorąco podziękowała Januszowi Mariańskiemu za wieloletnią aktywność i pracę na rzecz wspólnoty.